

طرح بانک بدون ربا!

البنك اللادبوی (۵)

رضا گل سرخی

عوامل

تحرک بانکها!

و نقشی که بانک

اسلامی میتواند

داشته باشد!

میگویند - و درست هم میگویند - که چند عامل موجب شده است که کار بانکهای ربوی گرفته است و مردم با کمال رغبت پولشان را بدهند آنها می سپارند و حتی بعضی مسلمان نماها این عوامل عبارتند :

۱- اصل سرمایه در بانکهای ربوی محفوظ است بنحویکه مردم صندوق بانک را صندوق خود میدانند منتها محفوظ تر و بهتر!

۲- بانک ربوی چون بنایش بر وام دادن استفاده سوده و به خصوص از سرمایه های خیلی کوچک هم نمی گذرد، در مورد حسابهای ثابت اوراق قرضه یا نقد ریالی و اجناسا کمتر

منش می کند؛ و در مورد حسابهای پس انداز حتی پنجاه ریال و کمتر را نیز می پذیرد و شمارش این است : قطره قطره جمع گردد و انگهی دریا شود!

۳- بانک ربوی برای حسابهای ثابت سود را تضمین می کند، و صاحب سپرده میدانند که پولش در رأس مدت ، فلان مقدار بهره خواهد داشت .

۴- صاحب سپرده میتواند پولش را در رأس مدت بدون طفره و تامل دریافت نماید و صاحب دفتر چه پس انداز نیز هر روز میتواند تمام یا قسمتی از پس اندازش را بگیرد .

این چهار عامل موجب رواج و تحریک بانکهای ربوی گردیده است ولی ببینیم آیا در طرح بانک اسلامی این عوامل موجودند؟ بانک اسلامی میتواند اصل سرمایه را تضمین نماید و در حالی که طرح بانک اسلامی برای سود این است که پول را به مضارب بدهد و گفتیم

در فقه اسلامی اگر سرمایه تلف شد از کسبه صاحب سرمایه (مضارب دهنده) می رود نه از کسبه عامل مضارب (مضارب پذیر) و بنا بر این چگونه سرمایه دار میتواند با اطمینان ، سرمایه اش را در اختیار بانک اسلامی قرار دهد در حالی که ممکن است مضارب ضرر کند و سرمایه تلف شود نتیجتاً به صاحب سرمایه بگویند: فی امان الله، مضارب ضرر داد و پول شما از بین رفت خوش آمدید !!

در طرح بانک اسلامی سرمایه های کوچک پنجاه ریالی و کمتر را بیشتر که در کار بانکهای ربوی نقش مؤثری دارند، چه نقشی میتواند

تجارت، بانک ایران سرمایه را از مضاربه
 پذیر نمی‌گیرد. این ۰/۰۱۵ سود گرفتن
 از بازرگان غیر عادلانه محسوب می‌گردد و
 مضاربه پذیر با کمال رعایت حاضر خواهد شد
 از بانک اسلامی سرمایه بگیرد، و چون نسبت
 زمین سرمایه در میان صاحب و پیمانکارها
 که در اختیار بانک است و به مضاربه داد
 می‌شود، خیلی ناچیز است، از این جهت بانک
 اسلامی بتواند شخصاً سرمایه را برای مضاربه
 دهند تضمین نماید بدون اینکه اشکال شرعی
 داشته باشد. زیرا گرفتن مضاربه دهنده
 امری است که در اسلام سرمایه را از مضاربه پذیر
 مطالبه کند ولی مانعی ندارد که بانک که
 واسطه است و سودی معادل ۰/۰۱۵ درصد
 می‌گیرد مثلاً ۰/۰۷۲۳، بیش از سایر بانکها
 بالاتر این سود سرمایه مضاربه دهنده را
 تضمین نماید در صورت خسارت، از هبه
 خواست بر آید و در این حال هم سرمایه مضاربه
 دهنده تضمین شده و هم مضاربه‌پذیر، آسوده
 خاطر است که اگر ایماً در تجارت دچار
 خسارت شد، کاسه گوزمانی توسط بانک
 بیمه نمی‌شود؛ و چون حراج به تمامه بی‌ساختن
 پذیرد، هم بانک در مجموعه مضاربه‌ها،
 چاره‌ای ندارد و در شکستگن ندارد.

بانک اسلامی سرمایه‌های کوچک

را چگونه می‌پذیرد؟

گفتیم بانک اسلامی طبق بانک قرار داده شرعی
 میتواند اقدام سرمایه‌گر از آن نکالت بگیرد
 که سرمایه آنها را بر شرط و هر کس که
 خواست بمضاربه دهد، بنا بر این بانک میتواند

داشته باشند؟ کدام تأجر حاضر است پنجاه
 ریال را برای مضار پذیرد؟ کدام بازرگان
 نیازمند پنجاه ریال است تا بانک اسلامی به
 عنوان واسطه در اختیار او بگذارد؟ و سپس
 هر سه یعنی مضاربه دهنده، مضاربه‌پذیر،
 و واسطه از این مبلغ منتفع گردند؟

بانک اسلامی چگونه میتواند سود

را برای صاحب سرمایه تضمین نماید!

همه بدانیم که بانکها در نرخ بهره‌ای که
 میدهند آزاد نیستند، یعنی نمیتوانند به
 اختیار خود نرخ بهره را کم و یا زیاد نمایند.
 زیرا اگر بانکها این آزادی را داشته باشند،
 غالباً بانکهای خصوصی نرخ سودی را که باید
 به مشتریان خود بپردازند از نرخ بانک دولتی
 بالاتر می‌برند تا بتوانند سرمایه بیشتری
 جذب کنند و از این جهت دولت برای نرخ بهره
 مقررات و ضوابطی دارد که فملا در ایران حد
 اکثر نرخ $\frac{1}{4}$ درصد بیشتر نیست و بنا بر این
 اگر بانک اسلامی هم تأسیس کرده باشد اجازه
 فعالیت یابد، باید تابع همین مقررات باشد
 یعنی نرخ سودی را که به مضاربه دهنده‌گان
 می‌پردازد، بیش از همین $\frac{1}{4}$ درصد نباشد.

در صورتیکه بدانیم در تجارت سودی که
 پول میدهد معمولاً بیش از این مقدار است.
 معمولاً سود خالص در بازرگانی از ده درصد
 تا پنجاه درصد نوسان دارد. و اگر
 معدل سهم بانک را بطور متوسط ۰/۰۱۵
 بگیریم با ملاحظه اینکه در صورت ایران

بسیاری دیگر از مسیحیان در این قضیه با گوستاولیون هم آوازند

آیا از قرآن و احوال نمی توان استنباط کرد که در جعل چنین افسانه ای سرانگشت عوامل صلیبی کینه توز دخالت داشته تا بدینوسیله از شدت عیب جنایات آنها ؛ کشتن دهها هزار مسلمان در بیت المقدس و سوزاندن بزرگترین کتابخانه آن زمان در طرابلس ؛ کاسته شود ؟

و دنباله ی چنین جعل و دروغ شاختاری ؛ در قرون اخیر که استعمار اقلیتها را بر بیان اسلام تحریک میکرد ؛ زرتشتیان یا مسیحیان مسیحیستهای افراطی افسانه کتابسوزی اسکندریه را به مدائن کشیدند. بجای اسکندریه مدائن و بجای عمرو عاص

سعد وقاص گذاشتند !!

حق آنست که در حدود دو قرن پیش از سبطره مسلمانان بر آن سامان ؛ کتابخانه تقریباً خالی از کتاب بوده و چندین دفعه کتابخانه عظیم اسکندریه پیش از اسلام تصرف حریق شده (۱) و دیگر آشفته کتاب نمانده بود تا عمرو عاص بقول ابن عمیر آنرا میان حمامهای شهر برای تأمین سوخت تقسیم کند . (۲)

بته دارد

اوراق مضاربه کوچک مثلاً با صد ریالی بجای اوراق قرضه منتشر نماید و نیز در مورد حساب پس انداز اذنه ریال هائیز استفاده کند ؛ لازم نیست که هر پولی را مستقلاً به مضاربه دهد بلکه پولها را روی هم ریخته و اگر صد هزار تومان لایبکس بمضاربه میدهد ؛ عامی ندارد که این پول ملکنه شاع صد ها نفر باشد که بانک هوکالت از آنها به مضاربه داده است و چون نرخ سود هم برای همه یکسان است ؛ بانک همه سودها را روی هم ریخته بموجب وکالتی که دارد سهم مضاربه دهندگان را میبرد و بازنشانی را خود بر سیدارد (بابت حق وسامهت و نیز بابت جبران سوختها و خسارهایی که احیاناً خاطر زبان مضاربه پذیر متوجه بانک میکند) .

بانک اسلامی چگونه سود را تضمین میکند؟

درست است که گاه مضاربه پذیر دچار زیان می شود اما اصل سرمایه اش از بین می رود و مطابق فقه اسلامی این زیان به همه مضاربه دهند است نه مضاربه پذیر . ولی از آنجا که گفتم بانک برای سرمایه ای حساب مضاربه مستقلمی میانی کند بلکه پولها را روی هم جمع

(۱) - تراث العرب العالمی فی الفک والرحیثات - تألیف حافظ قدسی لوفان - بحث دیرمای علم پرسوسارتی تحت عنوان علم نزد عرب ، در مجله Journal Of world history - اسلام و فرهنگ قرن قرن بیستم ص ۷۲ .

۳ - کارنامه اسلام ص ۳۶

میر بر دویه و کالت ارضه ، پول را به مضاربه میدهد . آنگاه ریال بیک یا چند مضاربه در مجموع صد ها مضاربه ؛ تأثیر چندانی ننموده و بالاخره به سود مضاربه دهنده لطمه ای وارد نمی آورد .

نوسیح اینکه بانک باید بکوشد همیشه به مشتریان صدیق و راستگو ؛ پول به مضاربه بدهد . و نیز دایره ای داشته باشد که در کار تجارت و دادوستد به سیر و بینا باشند . و همیشه در سود باشند کارهای سود آور را تشخیص داده مشتریان خود را راهنمایی کنند و نیز در کار آنها نظارت داشته باشند و احیاناً دفاتر شان را کنترل کنند تا دروغ نگویند و سود را زیان جلوه ندهند و مواظب ترقی و فنون بازاریابی و سرمایه گذاری در جریان ، بازار بگذارند ؛ با همه این پیش گریها احتمالاً زیان خیلی کم بوده و اگر هم فزانی احیاناً داشته باشد ، خود بانک میتواند این زیان را جبران کند . و البته راههای مشروع دیگری نیز معرفی خواهیم کرد که با استفاده از آنرا هم بانک بتواند سطح درآمد خود را بالا برده و آنگونه خسارها را جبران نماید بدون اینکه دچار کوه باور شکستگی شود . و با مجبور و شود همانند بانکهای ربوی ، بازرگان و دستک را در فشار گذارده کاسه کوزه اش را حراج نماید .

بانک اسلامی چگونه پول مردم را بموقع پس میدهد ؟

در مورد سپرده های ثابت ، بانک اسلامی

میتواند مانند سایر بانکها وقتی تمین کند مثلاً یکساله ، دو ساله ، و بیشتر ، و تر دیدی نیست که در طرف این مدت چند مرتبه سرمایه به بانک برمی گردد . و چون مکرر گفتیم که بانک با مجموعه پولها بطور مشاع کار می کند اگر احیاناً سرمایه ای مدتی معطل ماند ، در مجموعه پولها اشکالی پدید نمی شود ، و بانک قدرت دارد که اصل سرمایه مضاربه دهنده را زود سود تیکه سرمایه را بطور معین به مضاربه داده باشد) و قیمت آنرا در سود تیکه سرمایه را بطور مشاع به مضاربه دهنده باشد) به مضاربه دهنده پس دهد ، و سود را با همان نسبت حساب نماید .

و نیز بانک اسلامی ، همانند سایر بانکها همیشه مقداری از سرمایه اش را بطور نقد نگامداری می نماید . حسابهای جاری نیز برای او بهترین وسیله است (همانطور که برای سایر بانکها) و از این جهت میتواند به صاحبان پس انداز نیز اطمینان بدهد که هر موقع خواستند میتوانند انداد دفتر چه پس انداز خویش دریافت کنند . بانک اسلامی میتواند برای جلب سرمایه های بیشتر و تشویق مردم به پس انداز ؛ در عو قیمت های مناسب جداگانه نیز به صاحبان حساب پس انداز و سایر سرمایه های ثابت تقدیم نماید ؛ بطوریکه با مقررات دولتها نیز منافات نداشته باشد ، و بطوریکه تجربه نشان داده است این هدایا در جلب سرمایه ها ، میتواند ، کمک بسیار مؤثری باشد

دنباله دارد